

С Т А Н О В И Щ Е

на ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ по к.д. № 26/1992г.

С определение от 18.02.1993г. Конституционният съд прекрати производството к.д. № 26/1992г. поради оттегляне на искането от органа, който е сезирал съда.

Считам, че производството по делото трябва да бъде прекратено, но на друго основание.

I. С определение от 29.09.1992г. Конституционният съд е квалифицирал искането на Министерския съвет, като спор за компетентност между Правителството и Президента на Републиката по чл.149, ал.1, т.3 от Конституцията.

Безспорно в правомощията на Конституционният съд е да решава спорове за компетентност между Министерския съвет и Президента, но за да бъде валидно сезиран съда т.е. искането да бъде допустимо е необходимо да бъдат налице специфични процесуални предпоставки.

Законодателят в чл.17, ал.3 от Закона за Конституционния съд посочва, че "За решаване на споровете за компетентност по чл.149, ал.1, т.3 от Конституцията исканията се правят само след обсъждане предмета на спора между заинтересованите институции". Следователно, абсолютно задължително е, преди да бъде сезиран Конституционния съд, спорещите институции да са провели обсъждания по спорните въпроси. Без едно такова "предварително производство", което трябва да бъде "документирано" /чл.18, ал.4 ППЗКС/ е недопустимо да бъде сезиран Конституционния съд. В това

производство, Конституционния съд е "арбитър" относно един спор за компетенции, който спор страните не са могли предварително да разрешат помежду си.

В конкретният случай, такова предварително обсъждане между Министерския съвет и Президента относно спорните въпроси не се е състояло. Министерският съвет сезира Конституционния съд за решаване на спора /Решение № 387 от 24.09.1992г. на Министерския съвет/ и след това, при висящ конституционен процес се правят опити за обсъждания между двете институции /писмо от 25.09.1992г. на министър-председателя до президента и писмо № 11-00-3 от 22.01.1993г. на президента на Републиката до Конституционния съд/.

С оглед на тези съображения считам, че производството по делото трябва да бъде прекратено тъй като не са налице процесуалните изисквания за валидно сезиране.

II. Поставя се въпросът, може ли Конституционния съд да прекрати висящо пред него дело, ако сезирация го орган по чл. 150 от Конституцията оттегли искането си? Въобще може ли да има оттегляне на искането и при какви условия?

Този съществен проблем на конституционния процес не е нормативно уреден. Практика до сега няма поради обясними причини, а и в юридическата литература въпроса не е разискван.

Изпитвам съмнения, до колко може Конституционния съд да бъде десезиран с едно последващо оттегляне на искането.

Конституционният съд има различни по своята правна същност правомощия посочени в чл.149 от Конституцията и

оттук различни по своята правна природа решения. Една е правната същност на правомощието и решението на Конституционния съд по чл.149, ал.1, т.1 /тълкуване на Конституцията/, а друга по чл.149, ал.1, т.8 от Конституцията /"произнася се по обвинения, повдигнати от Народното събрание срещу президента и вицепрезидента"/. Следователно, възможни са и различни разрешения относно възможността за оттегляне на искането при различните правомощия на Конституционния съд.

В конкретния случай има спор за компетентност между две институции /чл.149, ал.1, т.3 от Конституцията/. По своята правна същност, а оттук и производството по него, стои много близко до исковия граждански процес. В исковия граждански процес предмета на делото е "спорното субективно материалното право", а в конституционния процес по чл.149, ал.1, т.3, предмета на делото е спорни права между две държавни институции. Производството, е динамичен фактически състав в конституционния и граждански процес и като фази на развитие са твърде сходни /сравни чл.19, ал.1 ЗКС и чл.25 ППЗКС с чл.108-110 ГПК/. В исковия граждански процес ищецът може да оттегли исковата си молба без съгласието на ответника до приключване на първото по делото заседание, а след тази фаза на процеса с негово съгласие /чл.119, ал.1 от ГПК/.

Така се поставя въпросът, може ли сезиращия орган при спор за компетентност по чл.146, ал.1, т.3 от Конституцията да оттегли искането си, в коя фаза от развитието на

конституционния процес и необходимо ли е съгласието на противната страна?

Две държавни институции спорят за своите компетенции, като всяка от тях твърди, че тя трябва да упражнява конкретни правомощия, дадени ѝ от Конституцията и законите. Въпреки обсъжданията, които провеждат помежду те не стигат до решаването на въпроса /чл.17, ал.3 от ЗКС/. Единственият изход остава да бъде сезиран Конституционния съд, който да реши спора. Няма значение, коя от спорещите държавни институции ще прояви инициативата за сезирането на Конституционния съд. Този спор за компетентност засяга не само спорещите държавни институции, но преди всичко оптималното функциониране на държавния механизъм, засяга управлението на страната, засяга по косвен път и правата на гражданите, защото се поставя въпроса кой орган трябва да решава определен кръг от проблемите им. Когато два държавни органа не могат "да се разберат помежду си" относно своите компетенции, проблемът вече не е между тях и тези които ги представляват, а се превръща в държавнически проблем, който Конституционния съд е призван да разреши. В противен случай може да се стигне до "блокиране" на държавното управление в определена сфера, защото всяка от спорещите институции може да започне да издава своите разпореждания, които си противоречат. Прим. по конкретно дело, едни от спорните въпроси е, дали Президентът е главнокомандващ на въоръжените сили в мирно време или тези правомощия са в компетенциите на Министерския съвет. Ако тези две най-висши държавни

институции започнат да издават своите противоречиви разпореждания до Въоръжените сили, това засяга сигурността и съдбата на страната ни, съдбата на всички български граждани.

Следователно, спора по чл.149, ал.1, т.3 от Конституцията не е "частичен спор" между две държавни институции. Когато една от страните го отнесе за решаването му пред Конституционния съд, не може след това едностранно да го оттегля. Конституционният съд в конкретния случай не е само "арбитър" между спорещите, а е длъжен чрез своя акт да въведе ред в управлението на страната. Възможно е Конституционния съд да реши, че "спорната компетентност" не е в правомощията на двата спорещи органа, а на друга държавна институция.

От мое гледище, веднъж сезиран Конституционния съд, той е длъжен *ex officio* да се произнесе по въпроса. Той не може да се десезира по волята на една от страните, тъй като държавния проблем не е решен.

По делото Министерският съвет едностранно оттегля искането си без затова да е известен Президента, които евентуално би могъл да не е съгласен с това оттегляне. /Друг е въпросът, че Президента също счита, че делото трябва да бъде прекратено, но на друго основание/.

В заключение ще посоча, че делото трябва да бъде прекратено поради неспазване изискванията на чл.17, ал.3 от ЗКС, а не поради оттегляне на искането от страна на Министерския съвет.

Любен Корнезов